

Kuukausiraportti – toukokuu 2023
2146/02.00.02/2023

Aluehallitus 30.06.2023 § 141

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin toukokuulta tiedokseen.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohdoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.</p> <p>Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.</p> <p>Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosennuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Toimialuejohtajat vastaavat johtamiensa alueiden talousarvioseurannan toteuttamisesta ja vastuutuksesta yhteisesti sovitun kuukausirytmityksen mukaisesti.</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit (taulukko 1) on johdettu seitsemästä strategisesta tavoitteesta. Strategiset tavoitteet ovat samat kaikille toimialueille. Koska kaikkien strategisten tavoitteiden mittarit eivät sovellu sellaisinaan jokaiselle toimialueelle, toimialueet johtavat omat mitattavat tavoitteensa hyvinvointialueen mittaristosta. Kuluvalle vuodelle strategisten mittareiden toteuttamista on automatisoitu ja visualisointia uudistettu.</p> <p>Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.</p> <p>Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Tämän mittarin osalta tavoitteena on, että</p>

palveluverkkosuunnitelman päivittäminen on valmis kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Toukokuun lopussa vastuuvastavalmistelijan arvio palveluverkkosuunnitelman valmiusasteesta on yli 83 %. Palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tavoitteen mukaisesti siten, että aluevaltuusto hyväksyi palveluverkkosuunnitelman osana palvelustrategiaa kesäkuun kokouksessaan (§ 44/22.6.2023).

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana, jota seurataan palveluja tuottavien toimialueiden määrittämällä mittareilla. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on 87,3 %, joka on tavoitetaso 80 % selkeästi yläpuolella, eli tämä tavoite on tällä hetkellä toteumassa. Tunnusluku on parantunut edellisestä kuukaudesta 0,6 prosenttiyksikköä.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteista pyrimme henkilöstön pitovoiman kasvattamiseen edellisvuodesta sekä työkykyisten päivien lisäämiseen. Henkilöstöön liittyvien tietojen valmistelua on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstötietojärjestelmän uusimiseen liittyvät ongelmat. Toukokuun tietojen perusteella näyttää, että vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä, koska henkilöstön lähtövaihtuvuus on tavoitteen mukainen. Myös työkykyisten päivien määrä on tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot näyttäisivät vähentyneen lähes 13 % edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen järjestämisvastuisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Tämä taso on mahdollista saavuttaa vasta ylimääräisen kertaerän kohdentumisen myötä, jonka huomioiminen vuoden 2023 talousarviossa vaatii alkuperäisen talousarvion muuttamista. Hyvinvointialue-tasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenrusteen perusteella kuukausittain. Ensimmäinen arvio ylimääräisen kertaerän suuruudesta on n. 42 milj. euroa, mutta sen arvioitua suuremmasta määrästä huolimatta talouskehitys näyttää siltä, että asetettu vuosikatetavoite ei ole toteutumassa.

Toukokuun tulosenruste (taulukko 2) on laadittu tiedossa olevien talousarviomuutostekijöiden sekä alkuvuoden toteuman perusteella. Tulosenrusteeseen vaikuttaviin muutostekijöihin liittyen valtio on myöntänyt hyvinvointialueille 350 milj. euroa erillistä valtionavustusta toiminnan vakiinnuttamiseen. Pohjois-Karjalan osuus tästä valtionavustuksesta on 10,6 milj. euroa, jota on mahdollista käyttää vuoden 2025 loppuun saakka. Vuodelle 2023 tästä erästä on ennusteessa huomioitu noin kolmasosa eli 3,3 milj. euroa. Muilta osin toimintatuotoissa ei ole merkittäviä muutoksia tiedossa.

Valtionrahoituksessa on huomioitu lopullisen rahoituspäätöksen 0,9 milj. euron vähenemä sekä n. 42 milj. euron ylimääräisen kertaerän ensimmäinen tiedossa oleva arvio rahoituksen lisääntymisestä.

Tulosennusteeseen vaikuttavien toimintakulujen muutostekijöiden suhteen merkittävin yksittäinen talouteen vaikuttava tekijä on yksityisten palvelutuottajien hoiva-asumiseen tekemät hintojen korotukset, joiden kustannusvaikutusten arvioidaan olevan vähintään 18 milj. euron luokkaa ikäihmisten toimialueella. Kokonaisuutena palvelujen ostojen arvioidaan ylittävän alkuperäinen talousarvio yli 60 milj. eurolla ja muutettu talousarvio puolestaan olisi ylityksessä yli 51 milj. eurolla. Tämä ylitys koostuu yksityisten palvelutuottajien hintojen korotuksesta sekä yli 33 milj. euron muusta ylityksestä, joka sisältää myös muille toimialueille kohdentuvia hintojen korotuksia. Palvelujen ostojen alkuperäinen talousarvio on noin 40 milj. euroa edellisvuoden toteumaa pienempi, joten ilman merkittäviä toimenpiteitä tai muutoksia toiminnassa palvelujen ostojen liian tavoitteellinen talousarvio tulee ylittymään merkittävästi. Ilman yksityisen sektorin palvelutuotantoon kohdentuvia hintojen korotusten vaikutuksia palvelujen ostojen toteuma on lähellä edellisvuoden toteumaa.

Henkilöstökuluihin on tulossa ylimääräistä kasvupainetta arviolta yli 6 milj. euroa vientialojen palkankorotusten myötä, koska hyvinvointialueiden työntekijöiden palkkaratkaisu oli osittain kytketty vientialojen palkkaratkaisuun. Lisäksi pelastuslaitoksen työaikaneuvottelut poikkeusluvan mukaisesta työajasta ovat tuomassa noin 0,8 milj. euron ylimääräisen kustannusvaikutuksen talousarvioon nähden. Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä organisaation suurin haaste ja henkilöstökulujen alkuvuoden kehityksen perusteella näyttää, että muilta osin henkilöstökulut tulisivat alittumaan noin 8 milj. euroa. Lomapalkkavelan kasvua henkilöstökuluissa arvioidaan olevan noin 2 milj. euroa, jonka alentamiseksi on aloitettu korostetut toimenpiteet johtoryhmän toimesta. Kokonaisuutena henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan lähes 1,5 milj. euroa talousarviota suurempana.

Materiaaliostoissa talousarvio näyttäisi osoittautuvan myös liian tavoitteelliseksi ja ylitystä tässä kulueräkokonaisuudessa arvioidaan tulevan vajaa 3 milj. euroa. Avustuksista siirtymä palvelujen ostoissa oleviin palveluseteleihin on vajaa 3 milj. euroa, muilta osin avustukset ovat toteutumassa suunnitelman mukaisesti.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menupuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi parhaillaan toteutuksessa olevasta talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Toukokuun tietojen perusteella laaditun tuloslaskelmaennusteen mukaan kuluva vuosi olisi päätymässä noin 20 milj. euroa alijäämäiseksi, mikä tarkoittaa, että taloustilanne on heikentynyt edellisten kuukausien arvioista.

Talouden tavoiteohjelman avulla etsitään keinoja talousarviossa pysymiseksi. Kuluvan vuoden tavoiteohjelman koko on 26 milj. euroa. Toimialueet ovat valmistelleet toimenpiteitä TA23-kirjassa päätettyjen toimialuekohtaisten euromääräisten tavoitteiden mukaisesti. Toukokuun tietojen perusteella tehty tarkastelu osoittaa, että talouden tavoiteohjelmasta (taulukko 3) on toimialuejohtajien mukaan toteutumassa 24,6 milj. euroa (95 %). Epävarmoja tai aloittamatta olevia

toimenpiteitä on 2,0 milj. euroa (7,4 %), jotka ovat pääasiassa palveluverkon valmisteluun liittyviä.

Aluehallitus päätti TA23-kirjan valmistelun yhteydessä, että toimialueiden esittämistä talouden tavoiteohjelman alustavista suunnitelmista poistetaan palveluverkkoa koskevat esitykset, joiden osuus oli 2,25 milj. euroa. Lisäksi aluehallitus päätti, että tästä summasta vähintään 1,25 milj. euroa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa. Tulosenusteessa on arvioitu, että talouden tavoiteohjelma tulisi toteutumaan täysimääräisesti, koska aluevaltuuston päätös palveluverkosta on tehty § 44/22.6.2023.

Palvelutuotannon suhteen näyttää, että palvelujen piirissä on alkuvuonna ollut 135.789 eri asiakasta, mikä on 11,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Erilaisia suoritteita on ollut 1.506.279 kappaletta, mikä on 9,9 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sekä asiakkaiden että suoritteiden määrän vähentymistä selittävät koronaepidemian maltillisempi palvelujen käyttö.

Hyvinvointialueen strategiset aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit sekä tuloslaskelma ja talouden tavoiteohjelman toteutumisarvio ovat asian liitteenä.